

Yhteenveto

Aasian ja Venäjän kriiseistä huolimatta taloudellinen kehitys Suomen metsäteollisuuden vienti- ja erityisesti kotimarkkinoilla on vielä ollut hyvä. Suomen metsäsektorin tuotanto onkin jatkunut nousujohteisena ja hintakehityskin on ollut suhteellisen hyvä lukuunottamatta sahatavaraa. Paperi- ja kartonkituotteiden ja sahatavaran tuotanto, markkina-hakkuut ja tuontipuun käyttö tulevat olemaan ennätyskellisen suuria tänä vuonna. Ensi vuonna metsäsektorin kehityksen tunnuspiirteinä on normaalia suurempi epävarmuus markkinoiden kehityksestä. Kysynnän kasvuvauhti hidastuu, ja paineet metsäteollisuustuotteiden maailmanmarkkinahintojen alenemiselle lisääntyvät. Tällöin myös Suomen metsäteollisuuden tuotannon kasvu hidastuu, ja tuotteiden hintakehitys on pikemminkin laskeva kuin nouseva. Heikkenevä kehitys heijastuu myös raakapuumarkkinoille. Kantohintojen ennakoidaankin ensi vuonna hieman laskevan vuoden keskimääräisestä tasosta.

Taloudellinen toimintaympäristö

Suomen metsäteollisuuden tärkeimmissä vientimaissa kotimainen kysyntä on ylläpitänyt hyvää talouskasvua. Japanin, Itä-Aasian nousevien talouksien ja Venäjän kriisit ovat kuitenkin heikentäneet talousnäkymiä. Kuluvana vuonna Suomen metsäteollisuuden vientimaiden vientiosuuksilla painotetun reaalisen BKT:n kasvun ennakoidaan olevan 2,5 prosenttia, eli 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin

viime vuonna. Ensi vuonna sen arvioidaan laskevan noin 2 prosenttiin Japanin ja nousevien talouksien kriisien välittyessä entistä voimakkaammin EU-maihin ja USA:han. Myös kotimaan talouden kasvuvauhti hidastuu selvästi ensi vuonna, joskin mm. rakentamisen kasvu on edelleen melko voimakasta.

Metsäteollisuuden tuotanto-, vienti- ja hintakehitys

Sahatavaran tuotanto kasvaa viennin ja kotimaisen kysynnän kasvun ansiosta tänä vuonna 4 prosenttia, mikä merkitsee uuden tuotantoennätyksen saavuttamista (11 milj. m³). Ensi vuonna sahatavaran tarjonnan kasvu Euroopan markkinoilla kiristää kilpailua, ja Suomen viennin arvioidaan jäävän tämän vuoden tasolle. Hyvän kotimaisen kysynnän johdosta tuotanto kasvaa kuitenkin vielä prosentin. Vanerin tuotanto ja vienti kasvaa tänä vuonna 3 ja ensi vuonna 2 prosenttia.

Viime vuonna sahatavaran keskimääräinen markkamääräinen vientihinta nousi peräti 19 prosenttia vuoden 1996 tasosta. Loppuvuodesta hintojen nousu pysähtyi ja kääntyi laskuun. Heikko kehitys on jatkunut koko kuluvan vuoden, ja sahatavaran viennin markkamääräisen keskihinnan arvioidaan laskevan 8 prosenttia viime vuoden keskihintaan verrattuna. Vuonna 1999 sahatavaran viennin markkamääräisen keskihinnan ennustetaan laskevan 3 prosenttia ja vanerin hintojen jäävän tämän vuoden tasolle.

Paperituotteiden kysynnän kasvu on jatkunut maailmantalouden heikkenemisestä huolimatta.

Tuotanto ja vienti lisääntyvätkin tänä vuonna vielä 10 prosenttia. Kansainvälisen taloudellisen tilanteen heikkenemisen ja EU-alueella lisääntyvän kilpailun seurauksena paperiteollisuuden vienti ja tuotanto kasvaa ensi vuonna vain 2 prosenttia. Kartonkituotteiden kehitys on viime vuosina ollut suhteellisen vakaata, eikä suuria muutoksia ole odotettavissa ensi vuonnakaan. Kartongin tuotanto kasvaa tänä vuonna 4 ja ensi vuonna 2 prosenttia.

Paperituotteiden markkamääräiset vientihinnat nousevat tänä vuonna 5 prosenttia, kun ne vielä viime vuonna laskivat 8 prosenttia. Parantunut hintakehitys jää kuitenkin väliaikaiseksi, sillä ensi vuonna marka/euromääräisten hintojen ennustetaan jäävän tämän vuoden tasolle. Kartongin hinnat nousivat viime vuonna 2 prosenttia, ja samaa nousuvauhtia ennakoidaan myös tälle ja ensi vuodelle.

Metsäteollisuuden kustannukset, käyntiasteet ja kannattavuus

Metsäteollisuuden kustannuskehitys on pysynyt maltillisena. Suomen kaikkia teollisuusaloja koskevat yksikkökustannukset ovatkin tänä vuonna lähes kolmanneksen OECD-maiden pitkän aikavälin keskiarvon alapuolella. Paperiteollisuuden kapasiteetti on ollut lähes täyskäytössä – tänä vuonna käyntiasteen ennakoidaan olevan 97 ja ensi vuonnakin 96 prosenttia. Sahateollisuuden käyntiasteet jäävät hieman pienemmiksi, tänä vuonna 94 prosenttiin ja ensi vuonna 93 prosenttiin.

Vuonna 1998 metsäteollisuuden tulos paranee hieman viime vuodesta ollen noin 13 miljardia markkaa. Sijoitetun pääoman tuottoaste on noin 13 prosenttia. Kolmen suuren yrityksen vakavaraisuudessa ei ennakoita suuria muutoksia, ja omavaraisuusaste pysynee 40 prosentin tuntumassa. Metsäteollisuuden kotimaiset investoinnit supistuvat edelleen tänä vuonna ja jäänevät noin 5 mrd. markkaan. Kotimaisten laitosten liikevaihdon arvioidaan tänä vuonna olevan noin 100 mrd. markkaa ja kasvavan ensi vuonna 2 prosentilla.

Raakapuumarkkinat

Metsäteollisuuden ennätysmäisen korkea tuotanto näkyy myös suurina hakkuina – markkinahakkuiden kokonaismäärä nousee tänä vuonna 55 miljoonaa kuutiometriin. Tukkipuun hakkuut lisääntyvät 2 ja kuitupuun 6 prosenttia vuodesta 1997. Puun tuonti on kasvanut kuluvana vuonna erittäin voimakkaasti, ja sen ennakoidaan olevan peräti 40 prosenttia viime vuotta suurempi. Puun tuonnissa saavutaankin ensimmäisen kerran 12 miljoonan kuutiometrin taso. Tukki- ja kuitupuun keskihintojen ennustetaan vuonna 1998 asettuvan noin 2 prosenttia viimevuotista tasoa korkeammalle. Vuonna 1999 metsäteollisuuden puuntarve vastaa suurin piirtein kuluvan vuoden tasoa, ja hakkuiden arvioidaan olevan 55,5 miljoonaa kuutiota. Puun tuonin kasvuvauhti hidastuu, mutta tuonnissa saavutetaan jälleen uusi ennätys, 13 milj. m³. Tuonti vastaa suuruusluokaltaan jo noin viidennestä teollisuuden puunkäytöstä. Metsäteollisuuden heikkenevien suhdannenäkymien seurauksena tukkipuun kantohinnat laskevat ensi vuonna 1–4 % ja kuitupuun 0–2 % tämän vuoden keskimääräisestä tasosta.

Yksityismetsien puuntuotanto ja kannattavuus

Yksityismetsätalouden kokonaisinvestoinnit puuntuotantoon lisääntyvät tänä vuonna noin 50 miljoonalla markalla viime vuoteen verrattuna. Tämä merkitsee metsänhoito- ja perusparannusinvestointien kohoamista yli 950 miljoonan markan, joka on runsaat 200 miljoonaa markkaa alle 1990-luvun alun huipputason. Runsaista uudistamisvelvoitteista johtuen investointitaso säilynee ensi vuonna kuluvan vuoden tasolla. Myös julkinen panostus yksityismetsiin pysyy lähes entisellään ja painottuu nuoren metsän hoitoon. Yksityismetsien bruttokantorahatulo nousevat tänä vuonna noin 7 prosenttia viime vuodesta, 9,3 miljardiin markkaan. Ensi vuonna tulot hieman laskevat. Yksityismetsien kokonais-

vestointien osuus bruttokantorahatuloista on tänä ja ensi vuonna 10–11 %.

Puuntuotannon kannattavuus parani yksityismetsätaloudessa lievästi viime vuonna. Tänä ja ensi vuonna metsänuudistamisen ja -hoidon kustannusten ennustetaan hieman nousevan, mutta perusrannuksen ja tienrakennuksen yksikkökustannusten puolestaan alentuvan. Kokonaisuudessaan puuntuotannon kannattavuus säilyy hyvänä tänä ja ensi vuonna.

Työvoima

Massa- ja paperiteollisuuden työpaikat lisääntyvät hieman vuonna 1998 pitkään jatkuneen vähenemiskehityksen jälkeen. Sen sijaan puutavarateollisuuden työllisyys pysyy ennallaan ja erityisesti puusepänteollisuus menettää edelleen työpaikkoja. Vuonna 1999 metsäteollisuuden tuotannon ja viennin kasvuvauhdin hidastumisen takia työllisyyden ennustetaan palaavan vuoden 1997 tasolle. Kasvavista hakkuumääristä huolimatta metsätalouden työllisyys pysyy tänä ja ensi vuonna viime vuoden tasolla, eikä suhteellisen korkeassa työttömyysasteessa tapahdu merkittävää muutosta parempaan.

Suhdannebarometri

Raakapuumarkkinoiden suhdannebarometrin mukaan metsäteollisuus arvioi kotimaisen raakapuun ja tuontipuun ostomäärien lisääntyvän vuonna 1999 verrattuna kuluvan vuoden ostomääriin. Ostomäärien lisääntyminen painottuu kuitupuuhun. Metsänomistajista puolestaan 41 prosenttia, eli enemmän kuin viime vuonna, aikoo myydä puuta ensi vuonna. Saha- ja vaneriteollisuudessa tukkipuun kantohintojen laskua odottavia oli enemmän kuin niiden nousua ennakoivia. Metsänomistajat odottavat tukkipuun hintojen nousevan ensi vuonna. Toisin kuin tukkipuun hintaodotukset, metsäteollisuuden ja metsänomistajien odotukset kuitu-

puun hintojen kehityksestä ovat melko lähellä toisiaan. Valtaosa nousua odottavista metsäteollisuuden tuotantolaitosten edustajista ja metsänomistajista arvioi hintojen nousuksi 2–10 prosenttia.

Puumarkkinaosapuolille esitettiin myös eräitä raakapuukauppaan liittyviä väittämiä. Yhden väittämän mukaan *puun hintaneuvotteluista tulisi luopua, ja hintojen tulisi antaa vapaasti määräytyä markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan*. Saldolukujen perusteella väittämään suhtauduttiin metsäteollisuudessa useammin myönteisesti kuin kielteisesti, kun taas metsänomistajien keskuudessa näkemykset olivat päinvastaiset. Toisen väittämän mukaan *metsänomistajien ja metsäteollisuuden välissä toimivien itsenäisten korjuuyrittäjien määrän lisääntyminen parantaisi puumarkkinoiden kilpailua*. Sekä metsäteollisuudessa että metsänomistajien keskuudessa enemmistö oli samaa mieltä väittämän kanssa.